

РЕШЕНИЕ

№ 199

гр. ***, 04.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – *** в публично заседание на осми ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Атанас Д. Христов

при участието на секретаря Д. Здр. Станчева
като разглежда докладваното от Атанас Д. Христов Гражданско дело №
20233300100073 по описа за 2023 година

Производството е образувано по предявени от:

- К. Х. И., ЕГН *****, с адрес обл. ***, общ. ***, с. ***, ул. ***,
- И. Т. Г., с адрес обл. ***, общ. ***, с. ***, ул. ***, действащ чрез своя баща и законен представител Т. Г., л.к. № *****,
- И. А.н Г., с адрес обл. ***, общ. ***, с. ***, ул. ***, действаща чрез своя баща и законен представител Т. Г., л.к. № *****,

всички действащи чрез пълномощника адв. Н. Н. Д. от *****,

ПРОТИВ

"ЗД "БУЛ ИНС"" АД, ЕИК 831830482, седалище и адрес на управление: гр. ***, п.к. 1407, р-н Лозенец, бул. Джеймс Баучер № 87, представлявано от С. С. П. и К. Д. К., начин на представляване: заедно,

обективно и субективно кумулативно съединени иски с правно основание чл. 432, във вр. с чл. 493 от Кодекса за застраховането вр. чл. 45 вр. чл. 86 от Закона за задълженията и договорите.

Ищите молят съда да осъди ответника да заплати следните суми */след изменение на размера по реда на чл. 214, ал.1 ГПК - том 5, л. 1 271 /:*

А/ на ищеца К. Х. И.,:

- сумата от **400 000,00 (четиристотин хиляди) лева - обезщетение за претърпени неимуществени вреди, във връзка с настъпилото ПТП на 19.04.2022г.**, ведно със законна лихва върху посочената по-горе сума съгласно чл. 429, ал. 3 от КЗ, считано от датата на уведомяване с извънсъдебната претенция - **27.07.2022г.** до окончателното ѝ изплащане;

- сумата в размер на **58 лв.** /след оттегляне по чл. 232 ГПК за разликата до първоначално предявения размер от 1160 лева/, представляваща застрахователно обезщетение за претърпени **имуществени вреди разходи за болнично лечение**, в резултат на процесното ПТП, ведно със законна лихва върху посочената по-горе сума съгласно чл. 429, ал. 3 от КЗ, считано от датата на уведомяване с извънсъдебната претенция - **27.07.2022г.** до окончателното ѝ изплащане;

Б/ на ищеца И. Т. Г.:

- сумата от **200 000 (деста хиляди) лева, предявени частично от 400 000,00 (четиристотин хиляди) лева - обезщетение за претърпени неимуществени вреди, във връзка с настъпилото ПТП на 19.04.2022г.**, ведно със законна лихва върху посочената по-горе сума съгласно чл. 429, ал. 3 от КЗ, считано от датата на уведомяване с извънсъдебната претенция - **23.08.2022г.** до окончателното ѝ изплащане.

В/ на ищеца И. А.н Г.:

- сумата от **50 000 (петдесет хиляди) лева, предявени частично от 100 000,00 (четиристотин хиляди) лева - обезщетение за претърпени неимуществени вреди, във връзка с настъпилото ПТП на 19.04.2022г.**, ведно със законна лихва върху посочената по-горе сума съгласно чл. 429, ал. 3 от КЗ, считано от датата на уведомяване с извънсъдебната претенция - **23.08.2022г.** до окончателното ѝ изплащане.

Ищите сочат, че:

На 19.04.2022 г., около 05:20 часа на път I-2, при км. ***+770 м., настъпва ПТП, при което автомобил марка „***“, модел „***“, ДК № ****, управляван от водача Т. С. Р., ЕГН: *****, поради движение с превишена и несъобразена с пътната настилка и с атмосферните условия скорост, губи управление над моторното превозно средство, в резултат на което навлиза в насрещната пътна лента и реализира удар с правомерно движещия се автомобил марка „***“, модел „***“, с ДК № ****, управляван от Ю. Х. М., ЕГН: *****.

В пряка причинно-следствена връзка с така описаното пътнотранспортно произшествие са настъпили множество и тежки телесни увреждания на пасажерите К. Х. И., ЕГН: *****, И. Т. Г. - *** и И. А. Г. - *** към датата на ПТП, а именно:

- К. Х. И. получава травматичен шок, съчетана травма на глава, гръбначен стълб, гръден кош, контузии капитис, вулнус лацери контузум капитис, хематома интрацеребрале декстра, контузии церебри, Фрактура C5 ет C4, контузии медуле спиналис, контузии торацис, контузии абдоминас, множество рани и натъртвания по цялото тяло, както и много други, а като усложнение от тежката ЧМТ развива постконтузионен дефект в десния темпорален дял с малки остатъци от кръвоизлив и психосиндром, нарушение на вниманието и концентрацията, нарушение на

запаметяването и изпълнителните функции и депресивно-дистанцирано поведение,

- И. Т. Г. получава травматичен шок, съчетана травма на глава, гръден кош, корем, контузио капитис, хеморагия субарахноидале трауматика, контузио церебри, хигрома церебри, контузио торацис, руптура ет хепатис, хевиперитонеум, шок хеморагикум, хематома ретроперитонеаляе, контузия на пети пръст на лява ръка, както и много други,
- И. А. Г. получава травматичен шок, съчетана травма на глава, гръден кош, корем, контузио капитис, волнус лацери кавум орис, контузио церебре, хигрома церебри, контузио торацис, руптура ет хепатис, хевиперитонеум, шок хеморагикум, хематома субрахнидале регио париеталис, контузио торацис, контузио абдоминалис, наличие на кръв в устната кухина, в резултат на счупени два зъба, които са били евакуирани от устната кухина, както и много други.

Относно въпросния инцидент има образувано ДП № 330-ЗМ - 43/2022г. по описа на ОДМВР - *** и пр.пр. № 649/2022г. по описа на Окръжна прокуратура ***, разследването по което продължава и към настоящия момент, като поради обстоятелството, че виновният водач на автомобил марка „***“, модел „***“, ДК № **** - Т. С. Р. е починал, се очаква да бъде прекратено спрямо него на осн. чл.24, ал.1, т.4 от НПК.

Считат, че отговорността за настъпване на ПТП е на водача на автомобил марка „***“, модел „***“, ДК № **** - Т. С. Р., ЕГН: *****, който при грубо нарушаване на правилата за движение по пътищата, и по-конкретно поради движение с несъобразена скорост с пътните условия и натовареност на движението на пътя, излиза вляво от своята лента за движение и влиза в насрещната такава и се удря челно в правомерно движещия се автомобил марка „***“, модел „***“, с ДК № ****, управляван от Ю. Х. М., ЕГН: *****, като в пряка причинно-следствена връзка с това са настъпилите и описаните по-горе телесни повреди на ищците.

Въпросното МПС с ДКН **** имало валидна застраховка „Гражданска отговорност“ в ЗД „Бул Инс“ АД по полица с период на действие от 28/09/2021 г. до 27/09/2022

Ищците са депозирали писмена застрахователна претенция от името на първия ищец К. И. от 27.07.2022г., във връзка с което е образувана щета № *****, от името на втория ищец И. Т. Г. от 23.08.2022г., във връзка с което е образувана щета № ***** и от името на третия ищец И. А. Г., последните двама действащи чрез своя законен представител - баща Т. Г. от 23.08.2022г., във връзка с което е образувана щета № ***** при ответното дружество.

Във връзка със заведените претенции от получили аналогични по своето съдържание писма от страна на застрахователя ЗД „Бул Инс“ АД (видно от писма с изх. № НЩ - 4869 от 27.07.2022г. и с изх. № НЩ -6647 от 12.10.2022г. по отношение на първия ищец, писма с изх. № НЩ - 5547 от

26.08.2022г., с изх.№ НЩ - 5548 от 26.08.2022г., с изх. № НЩ - 7322 от 14.11.2022г. и с изх. № НЩ -7321 от 14.11.2022г. по отношение на втория и третия ищец), съгласно които дружеството няма основание да удовлетвори претенциите, тъй като с представените документи не са ангажирани достатъчно безспорни доказателства относно виновността на водача за настъпване на процесното ПТП и без представяне на влязъл в сила акт, доказващ виновността на водача, управлявал застрахования в дружество лек автомобил, няма основание да изплати претендираното застрахователно обезщетение. Получените писма се приравнявали на отказ съгласно закона, тъй като ответникът указва на ищите, на първо място, да приложат документи, с които същите не разполагат към този момент, и на второ място, посочват, като абсолютна предпоставка за решаване и изплащане на обезщетение необходимостта от документи, които не са абсолютна предпоставка, съгласно разпоредбата на чл. 496, ал. 3 от КЗ, което по смисъла на закона е приравнено на отказ съответно чл. 496, ал. 2, т. 2, а) от КЗ, тъй като към извънсъдебните претенции до ответника са приложени всички необходими документи, въз основа на които застрахователното дружество е било във възможност да определи дължимо обезщетение или откаже мотивирано. По отношение на гореизложеното посочват практика на Върховния касационен съд в тази насока - Определение № 224 от 15.05.2019г. по описа на ВКС, ТК, I отд., Определение № 352 от 26.06.2018г. по описа на ВКС, ТК, II отд., Определение № 332 от 19.07.2018г. по описа на ВКС, ГК, I ТО отд., Определение № 224 от 15.05.2019г. по описа на ВКС, ТК, I отд. Излагат подробни съображения. Претендират разноски.

В срока по чл. 131 ГПК е постъпил е писмен отговор от ответника, чрез пълномощника му адвокат А. С. И. от ***, преупълномощен от адвокат М. И. Г.. Намира исковата молба за нередовна, претенция за недопустима, а по същество - неоснователна и недоказана. Оспорва исковата претенция по основание и размер. Оспорва да е причинен деликт от страна на водача на л.а. „***“, с рег. № **** - Т. Р.. Оспорва да е действал противоправно и виновно в причинна връзка, с което да е настъпило процесното ПТП. Оспорва механизма на ПТП, като счита, че представените по делото доказателства нямат установителен характер по отношение начина на настъпване на ПТП. Единствено доказателство за механизма, което ангажира ищеца е съставения по случая КП за ПТП. В този документ е отбелязано, че причините за ПТП са: „в процес на изясняване“. Представеният КП за ПТП не се ползва материална доказателствена сила в частта „Обстоятелства и причини за ПТП“, доколкото няма данни длъжностното лице да е възприело лично настъпването на инцидента. Без да е установен механизмът на ПТП не може да бъде направен извод за това кой от участниците е действал противоправно, а без установено противоправно поведение не подлежи на приложение презумпцията за вина по чл. 45 ал. 2 ЗЗД. Вината като елемент от фактическия състав на деликта се предполага, но конкретното противоправно деяние и вредата подлежат на пълно главно доказване от страната, която претендира да е извършен деликт.

Няма съставомерни елементи, които да се признават от ответника. Намира претенцията за прекомерно висока и не отговаряща на принципа за справедливост съгл. чл. 52 ЗЗД.

При условията на евентуалност, ответникът прави възражение за съпричиняване, като твърди съпричиняване на вредата от страна на пострадалите ищци като пътници в лек автомобил. И. А. Г. ***. и И. Т. Г. ***. не са били в детско столче с обезопасителен колан - нарушение на чл. 137б ЗДвП и чл. 137в ЗДвП, а К. Х. И. ***. е била без поставен предпазен колан - нарушение на чл.137а, ал.1 ЗДвП. Тримата са могли да избегнат или ограничат травмите, ако са били с поставен предпазен колан, а децата поставени и в детско столче, при същия механизъм на ПТП. Претендира разноси. Прави евентуално възражение по чл. 78 ал. 5 ГПК за прекомерност на адвокатското възнаграждение на насрещната страна.

Контролиращата страна ДСП – ***, депозира уведомително писмо.

В открито съдебно заседание, при редовност в призоваването, за тримата ищци се явява пълномощникът им адвокат Б. А. А. от ***, редовно преупълномощен от пълномощника адвокат Н. Н. Д. от АК – ***. Поддържа исковата молба и излага подробни съображения. Прави евентуално възражение по чл. 78 ал. 5 ГПК за прекомерност на адвокатското възнаграждение на насрещната страна. Претендира се адвокатско възнаграждение по чл. 38, ал.1, т. 2 ЗА, както и сторените разноси за преводи на документи, за които представя и фактура.

В открито съдебно заседание, при редовност в призоваването, за ответника се явява пълномощникът му юрисконсулт Д. Н.. Поддържа отговора на исковата молба и излага подробни съображения. Прави възражение по чл. 78 ал. 5 ГПК за прекомерност на адвокатското възнаграждение на насрещната страна. Другият пълномощник на ответника – адвокат М. Г., представя подробна писмена защита, на осн. чл. 149, ал.3 ГПК, с която моли исковите претенции да бъдат отхвърлени изцяло, а при условие на евентуалност – да бъдат уважени в редуцирани размери.

В открито съдебно заседание, при редовност в призоваването, за контролиращата страна ДСП – ***, не се явява представител.

Съдът, след като се запозна със събраните по делото доказателства и становищата на страните, приема от фактическа и правна страна следното:

Предявени са кумулативно съединени осъдителни искове с правна квалификация чл. 493, ал. 1, т. 1 КЗ, вр. чл. 432, ал. 1 КЗ във вр. чл. 86 ЗЗД (обн., ДВ, бр. 102 от 29.12.2015 г., в сила от 01.01.2016 г.).

Съгласно чл. 432, ал. 1 КЗ, увреденото лице, спрямо което застрахованият е отговорен, има право да иска обезщетението пряко от застрахователя по застраховка "Гражданска отговорност", който може да прави възраженията, които произтичат от застрахователния договор и от гражданската отговорност на застрахования, с изключение на възраженията, посочени в ал. 2 на чл. 432 КЗ. Видно от законовата разпоредба, за да бъде

уважен иска, следва да бъде установено наличието на валидно правоотношение по застраховка "Гражданска отговорност" между ответника - застраховател и делинквента относно управлявания от последния автомобил. Наред с това, за да се ангажира отговорността на застрахователя, следва да са налице и всички кумулативни предпоставки от фактическия състав на чл. 45 от ЗЗД /деяние, вреди, противоправност, причинна връзка и вина/, пораждащи основание за отговорност на прекия причинител – застрахован за обезщетяване на причинените вреди, тъй като отговорността на застрахователя е функционално обусловена от отговорността на застрахования деликвент и има вторичен характер – застрахователят дължи обезщетение за вредите, доколкото застрахованият е отговорен спрямо увреденото лице за репатрирането им. Вината се предполага – чл. 45, ал. 2 от ЗЗД, като опровергаването на тази презумпция е в тежест на ответника при условията на обратно пълно доказване.

В настоящия случай, не се спори по делото, че към датата на процесното ПТП, по силата на Договор за задължителна застраховка "Гражданска отговорност", сключен във формата на застрахователна полица № ***** с период на действие от 28/09/2021 г. до 27/09/2022 г., ответното дружество, е застраховало гражданската отговорност на лицата, правомерно управляващи товарен автомобил марка „***“, модел „***“, ДК № ****, включително и на водача Т. С. Р., ЕГН: ***** . Този факт се установява и при служебна справка от базата данни на Информационния център към Гаранционен фонд.

Установяват се и останалите правопораждащи правото на ищеца юридически факти, представляващи елементи от фактическия състав на чл. 45 ЗЗД.

Настъпването на процесното ПТП и участието на лицето, чиято гражданска отговорност е застрахована при ответника се установява от представения по делото Протокол за оглед на пътно – транспортно местопроизшествие от 19.04.2022 г., съставен от разследващ полицай при ОДМВР - ***, в съответствие с чл. 129 и сл. НПК (том 3, л. 867-898). Протоколът има характера на официален свидетелстващ документ, с обвързваща съда доказателствена сила, съгласно чл. 179 ГПК относно установените обстоятелства при огледа на произшествието.

Процесното ПТП е било посетено и от дежурен ПТП при ОД на МВР – ***, който е съставил Констативен протокол за ПТП с пострадали лица , с ПТП рег. № *** от 19.04.2023 г. (том 1, л. 22-23).

Като пострадали лица в Констативния протокол са посочени Т. С. Р. – мъртъв; Ю. Х. М. – леко ранен – охлузвания, К. Х. И. – тежко ранена – черепно мозъчна травма, фрактури на гръден прешлен и 5 шиен прешлен, кръвоизлив в главата; И. А. Г. – комоцио и счупени зъби; И. Т. Г. – разкъсан черен дроб и спукан далак.

По случая е било образувано досъдебно производство № 330 ЗМ –

43/2022г. по описа на ОДМВР- ***, вх. № 649/2022г. по описа на Окръжна прокуратура - *** /том 3, л. 866-998, том 4, л. 1115-1118, том 5, л. 1290-1336/. Видно от писмо от РОП, е че разследването по ДП е приключило и делото е постъпило в РОП, като предстои произнасяне на прокурорски акт в срока по чл. 242, ал. 4 във вр. ал.1 НПК /том 5, л. 1 290/.

На осн. чл. 380 КЗ /том 3, л. 723-735/, ищците са депозирали писмена застрахователна претенция от името на първия ищец К. И. от 27.07.2022г., във връзка с което е образувана щета № *****, от името на втория ищец И. Т. Г. от 23.08.2022г., във връзка с което е образувана щета № ***** и от името на третия ищец И. А. Г., последните двама действащи чрез своя законен представител - баща Т. Г. от 23.08.2022г., във връзка с което е образувана щета № ***** при ответното дружество. Във връзка със заведените претенции от получили аналогични по своето съдържание писма от страна на застрахователя ЗД „Бул Инс“ АД (видно от писма с изх. № НЩ - 4869 от 27.07.2022г. и с изх. № НЩ - 6647 от 12.10.2022г. по отношение на първия ищец, писма с изх. № НЩ - 5547 от 26.08.2022г., с изх. № НЩ - 5548 от 26.08.2022г., с изх. № НЩ - 7322 от 14.11.2022г. и с изх. № НЩ - 7321 от 14.11.2022г. по отношение на втория и третия ищец), съгласно които дружеството няма основание да удовлетвори претенциите, тъй като с представените документи не са ангажирани достатъчно безспорни доказателства относно виновността на водача за настъпване на процесното ПТП и без представяне на влязъл в сила акт, доказващ виновността на водача, управлявал застрахования в дружество лек автомобил, няма основание да изплати претендираното застрахователно обезщетение.

По делото са събрани гласни доказателства чрез разпита на свидетеля С. Т. Х. – *** на ищцата К. И. /том 4, л. 1141/. Свидетелят заявява, че няколко часа след катастрофата е посетил болницата в гр. ***, ОАРИЛ, където били приети тримата ищци. След 10-15 дни ищците били изписани от болницата. Ищцата К. била изнесена на количка и я качили на частна линейка, в присъствието на двама лекари от ***, които дошли с вертолет. Вертолета ги чакал на летище в гр. ***. Линейката я откарала до вертолета. В последствие свидетелят говорил по месинджър, видокантакти, с К.. Тя не била като преди, отпаднала доста, бързо говорела, не можела ад се сеца за някои работи от миналото. От тогава не се е връщала от *** в България. При детето И. било прочлем, че не можело да спортува, тъй като се изморявал бързо и не можел да тича, а преди това е спортувал футбол. К. не можела да се грижи за децата си, поради което били наети гледачи.

По делото е изготвена комплексна съдебно - медицинска и автотехническа ***иза, чието заключение съдът приема като пълно, ясно, обосновано и правилно /том 4, л. 1 167-1 180/. Вещите лица, след като са се запознали с представените по делото доказателства, са приели, че процесното ПТП е реализирано при следния механизъм:

На 19.04.2022 г. около 5,20 часа по път I-2 (Русе-***), на км. ***+870

в землището на с. *** в посока от гр. *** към гр. Русе със скорост около 70 км/час се е движил товарен автомобил „*** ***“ с рег. № ****, управляван от Ю. Х. М.. Движението се е извършвало в се е движил товарен автомобил (бус) тъмната част на денонощието, рано сутринта, на светлината на фарове, при добра атмосферна видимост, по суха асфалтобетонова настилка без повреди и неравности, на двупосочно платно с три ленти за движение, в зоната на плавна лява хоризонтална крива (ляв завой).

По същото време и на същото място, но в обратна посока (от гр. Русе към гр. ***), с около 78 км/час се е движил товарен автомобил (бус) „*** ***“ с рег. № **** с прикачено ремарке-каравана с рег. № ****, управляван от Т. С. Р..

Когато т.а. „*** ***“ се е намирал в зоната на левия завой, водачът е забелязал светлината от фаровете на насрещно движещ се автомобил. В момента, когато двата автомобила са се намирали на около 100 метра един от друг, водачът му видял, че насрещно движещият се автомобил са насочва към неговата лента за движение. При възникналата опасност от сблъсък водача незабавно задейства аварийно спирачките на автомобила, но не успява да предотврати сблъсъка. Ударът настъпва на около 62-63 метра след ОП1(пътен знак А28) и на 2,5-3 метра вляво от десния на платното за движение по посока към гр. Русе. Ударът е бил челен, кос, блокиращ удар между предна челна лява част на т.а. „*** ***“ с предна лява част в областта на левия фар на т.а. „*** ***“. След удара в процеса на аварийно спиране т.а. „*** ***“ се придвижва напред на 1,2 метра и оставя спирачни следи, след което се установява в покой близо до десния банкет. След инициалният удар т.а. „*** ***“ се отмества назад, като се установява вклинен с предната си част в т.а. „***“, а ремаркетото се плъзга странично и завърта на 90° по часовата стрелка, след което се блъска в лявата странична част на теглещият го т.а. „***“.

В резултат на удара - ляво-страничен удар се късат закрепващите болтове на задната седалка на т.а. „*** ***“, на която са седели пострадалите, като седалката полита напред и се преобръща върху пътуващите, при което са причинени множество телесни повреди на пътуващите на задната седалка в същия автомобил – К. Х. И. (на ***), И. Т. Г. (на ***) и И. А. Г. (на ***).

Мястото на удара между товарен автомобил „*** ***“ и товарен автомобил „*** ***“ се намира:

- на около 62-63 метра след ОП1( ) – по дължината на пътя,
- на около 2,5-3,0 метра в ляво от десния край на платното за движение на път I-2 (Русе-***), изцяло в дясната лента по посока към гр. Русе – по широчината на пътя.

Скоростите на движение на участвалите в ПТП превозни средства са били:

- Т.а. „*** ***“ – в момента на удара - 50,6 км/час и преди настъпване на ПТП – 70 км/час

- Т.а. „*** ***“ – в момента на удара и преди настъпване ПТП – 77,7 км/час

Ударът е бил предотвратим само в случай, че водачът на т.а. „*** ***“ е управлявал автомобила в прилежащата му лента и не е навлизал в лентата за движение на т.а. „*** ***“.

От техническа гледна точка причината за настъпване на ПТП е загубата на управление от водача на т.а. „*** ***“ поради неправилни действия от негова страна (заспИ.е или отклоняване на вниманието по време на управление) и навлизане в лентата за насрещно движение в опасната зона на движещият се по нея т.а. „*** ***“.

За водача на т.а. „*** ***“ предотвратяването на ПТП е било невъзможно с действия от негова страна.

Прикаченото ремарке е не е оказало влияние на механизма на възникване на ПТП, но е оказало влияние при възникване на травмите на пострадалите поради въздействието на ляво-страничния удар с т.а. „*** ***“.

Установените травми сочат, че пасажерите са били с поставени обезопасителни колани. При липса на такива би се реализирало свободно инерционно движение на тялото при което телата не биха се намирали затиснати под откъртената седалка на която са пътували, поради изпреварващо движение, а уврежданията биха могли да са още по-тежко изразени.

Характерната увреда на детето И. Т. – разкъсвания на черния дроб и разкъсване на слезката по к***ричен начин сочи, че е резултат от компресия/натиск на поставен обезопасителен колан.

Травматичните увреждания на пострадалите са получени по общия механизъм на удар/и, противоудар/и, притискане и сътресение.

Деца-пасажери са пътували в детско столче за безопасно пътуване и всички пътници - с поставени обезопасителни колни.

Товарен автомобил „*** ***“ е снабден с предпазни колани за всички места, на които са били пострадалите.

По делото е изготвена комиссионна съдебно - медицинска ***иза за преглед и по медицинска документация относно ищеца К. Х. И., чието заключение съдът приема като пълно, ясно, обосновано и правилно /том 4, л. 1 204 - 1 232/. Видно от същото, е че:

Причините за настъпилите за ищеца К. И. увреждания са резултат от процесното ПТП на 19.04.2022г.

От медицинската документация на името на К. И., приложена по

делото, се установи, че при ПТП от 19.04.2022г. пострадалата е получила съчетана травма:

Травматичен шок;

Травматична кома: следствие на тежката ЧМТ - GCS-8 точки. Потиснати рефлексни на ЧМН. Зеници - дясна по широка от лява, с вяла реакция на светлина - двустранно. Положителен симптом на Бабински в ляво. Кожна и видими лигавици - бледа, изпотена кожа;

Остра дихателна недостатъчност от централен тип следствие на тежката ЧМТ;

Травма на главата:

- интрацеребрален /вътримозъчен/ хематом в дясно темпорално /слепочно/;
- травматичен субарахноидален /под меки мозъчни обвивки/ кръвоизлив темпорално /слепочно/ отдясно;
- мозъчен оток;

- разкъсно-контузна рана в окосмената част на главата – парието-окципитална област /теменно-тилна област/;

- хематом на дясна орбита;

- охлузни рани по лицето;

Травма на гръбначния стълб:

- счупване на 4-ти и 5-ти шиен преилен;
- счупване на 4-ти гръден преилен;

Травма на гръдния кош: минимална течна колекция в плевралните пространства;

При последващото лечение в немски лечебни заведения, установени:

- недислоцирана фрактура на десния напречния израстък на 6-ти на шиен преилен и в областта на фасетната става /междупреиленна става в задна част на преиленна/;
- фрактура на гръдна кост /sternum/;
- частична руптура /разкъсване/ на предна надлъжна връзка /Ligamentum longitudinal anterius/ на височина на тялото на шийните преиленни 5/6;
- постконтузонен мозъчен дефект;

Извършена пластика на дефект от рана на меките тъкани тилно /окципитално/.

Към 25-28.10.2022г. данни за:

- Когнитивен психосиндром;
- Нарушение на вниманието и концентрацията;
- Нарушение на запаметяването и изпълнителните функции – забравяне, силно нарушена дългосрочна памет;
- Депресивно-дистанцирано поведение, тревожност;

- Главоболіе, сънливост, лесна умора, потиснато настроение;
- Невъзможност за изпълнение на по-сложни процеси извън ежедневни задачи на основно ниво.

Присъден 70% (седемдесет процента), степен на увреждане считано от 29.07.2022г. - признаване на тежко увреждане по смисъла на §2 ал.2 от социалния кодекс IX на ФРГ, поради наличието на функционални увреждания: мозъчно увреждане, когнитивни дисфункционални смущения, амнезия, зараснала фрактура на преилените на гръбначния стълб.

По своята медико-биологична характеристика:

- Травматичния шок обуславя **разстройство на здравето, временно опасно за живота;**
- Травматична кома - **разстройство на здравето, временно опасно за живота;**
- Острата дихателна недостатъчност от централен тип - **разстройство на здравето, временно опасно за живота;**
- Вътримозъчния хематом в дясно слепоочно – **разстройство на здравето, временно опасно за живота;**
- Травматичния кръвоизлив под меки мозъчни обвивки слепоочно отдясно - **разстройство на здравето, временно опасно за живота;**
- Мозъчния оток - **разстройство на здравето, временно опасно за живота;**
- Счупванията на 4-ти, 5-ти и 6-ти шиен, на 4-ти гръден преилен и на гръдната кост, по отделно и в съвкупност - **трайно затрудняване в движението на врата и снагата за срок повече от един месец;**
- Посттравматичния мозъчен синдром /травмена церебрастения/ - **поС.но разстройство на здравето, неопасно за живота;**

- Разкъсно-контузна рана в теменно-тилна област на главата, хематома на дясна орбита и охлузните рани по лицето, минималния плервален излив, микробиологично посяване на урината и интубационната тръба и частичното разкъсване на предната надлъжна връзка на ниво 5/6ишиен преилен– **временно разстройство на здравето, неопасно за живота на пострадалата;**

Описаната тежка съчетана травма изисква интензивно лечение и наблюдение, седиране, ИБВ, катетаризация на пикочен мехур, мониториране на жизнените показатели, поС.ен лабораторен и образен контрол, контрол на диурезата, многобройни консулти със съответни специалисти /реаниматор, неврохирург, ортопед-травматолог/, широкоспектърно консервативно лечение, влИ.е на кръвни и плазмени продукти, начална рехабилитация.

Този подход е бил необходим до овладяване на тежката клинична картина, подобряване на статуса и стабилизиране на съС.ието, което да позволи дехоспитализация.

На пострадалата К. И. не са извършвани оперативни интервенции.

В МБАЛ-*** са проведени диагностични и терапевтични процедури по правилата на добрата клинична практика и съС.ието се е подобрило. По желание на пациентката лечението е продължило в немски клиники за което са представени медицински документи от:

- Клиника по спешна хирургия /11.05-01.06.2022 г./,
- Рехабилитационна терапия /01.06-21.06.2022 г./ и
- Клиника по неврология /25-28.10.2022 г./.

Извършени са образни и лабораторни изследвания, оценка на психичното здраве, назначена консервативна терапия за дома.

К. И. подлежи на периодичен контрол на здравословното съС.ие.

Видно от медицинската документация и извършените прегледи за целите на ***изата соматичното /телесното/ здраве е значително подобрено, но е налице частичен остатъчен неврологичен дефицит и развил се посттравматичен психоорганичен синдром.

Същите влошават качеството на живот и не подлежат на клинично редуциране във времето.

По време на болничния престой в МБАЛ-*** К. И. е била обезболявана и медикаментозно седирана с барбитурати, опиати и опиоиди, бензодиазепини, антидепресанти, НСПВ – поС.на перфузия с цел постигане на обезболяване, седация по скалата на Рамзи 4-6т и понасяне на ИБВ. В хода на лечението, респ. към неговия край – остава на обезболяване само с НПВС в минимални дози.

При дехоспитализацията от Клиника по спешна хирургия /11.05-01.06.2022г/, е била назначена медикаментозна терапия с:

-Еноксапарин /Клексан/ подкожно – противотромботична профилактика;

- Ибупрофен /Ибуфлам/ таблетки 400 мг 3х1 –болкоуспокояващ медикамент за лечение на възпалението и е показан при лека до умерена болка от различен произход;

- Тилидин и Налоксон таблетки с удължено освобождаване в доза 1-0-1-синтетично наркотично обезболяващо лекарство от групата на т.н. наркотични аналгетици, повлияващо средно до силно изразена болка при злокачествени заболявания, следоперативни болки, болки при травми и изгаряния, невралгии и неврити, при болезнени диагностични и лечебни процедури.

Наложена е шийна яка за стабилизиране на фрактурите за 6 седмици

Сред рехабилитационната програма лечението е продължило с:

- с намаляваща доза Tilidin табл. 100/8 mg: 1 - 0 - 0 - 0 и
- Ibuprofen 400 mg 1 - 1 - 1 – 0.

Дадени препоръки за:

- Психотерапия;
- Контрол на патологичните лабораторни стойности (HDL, GGT, триглицериди, холестерол);
- Грижи за психичното здраве и упражнения за паметта;
- Клинично-радиологичен контролен преглед (компютърна томография на шийни и гръдни прешлени) на 01.07.2022г;
- Самопомощ:

След изписването от Клиниката по неврология /25-28.10.2022/ не е назначена терапия за дома. Преустановен приема на препарата Тилидин от септември 2022г, поради бременност.

Няма данни за прием на лекарства към момента.

Нежеланите реакции на:

- Ибупрофен /Ибуфлам/ - главоболие, нарушено храносмилане, гадене, уртикария, сърбеж, повръщане, гастрит, световъртеж, безсъние, възбуда, раздразнителност и умора, отоци вследствие нарушена функция на бъбреците и пикочните пътища; нарушения на чернодробната функция, особено при продължителна употреба; нарушения в пълната кръвна картина (анемия, левкопения - намален брой на левкоцитите, тромбоцитопения - намален брой на тромбоцитите, панцитопения - хематологично нарушение с дефицит на всичките нормални форми елементи: еритроцити и тромбоцити, агранулоцитоза - намален брой на гранулоцитите); възможни тежки реакции на свръхчувствителност като оток на лицето, езика и ларинкса, задух, тахикардия - сърдечни аритмии, хипотония - внезапно понижаване на кръвното налягане, шок; обостряне на бронхиална астма и бронхоспазм. При провеждане на лечение с НПВС във високи дози има съобщения за поява на отоци, хипертония и сърдечна недостатъчност;
- По литературни данни Тилидин в*** се приема чрез таблетки с удължено освобождаване, както и в комбинация с Налоксон. В тази комбинация обезболяващото не попада в Наредбата за предписване на наркотици (BtMvV) в тази страна, тъй като по този начин потенциалът за зависимост и злоупотреба може да бъде предотвратен. Приемът на Тилидин може да има различни странични ефекти - често се появяват гадене и повръщане, в някои случаи са възможни сънливост, умора, замаяност, главоболие, повишено изпотяване, коремна болка и диария. Други противопоказания за Тилидин са чернодробната дисфункция и чернодробната цироза.

Няма данни за приемане на медикаменти след м.септември 2022г., поради бременност.

Болничното лечение на К. И. в МБАЛ-*** е за периода 15.04-11.05.2022г.

Следват хоспитализации в Клиники в Република ***:

- Клиника по спешна хирургия - 11.05-01.06.2022г;*
- Рехабилитационна терапия - 01.06-21.06.2022г. и*
- Клиника по неврология - 25-28.10.2022.*

Видно от медицинската документация коматозното състояние на К. И. е продължило от приемането в МБАЛ-*** на 19.04.2022г. до 25.04.2022г.

Седирането е медицинска процедура по назначаване и прилагане на успокоителни (седативни) медикаменти, като в конкретния случай това минимално ниво на депресия на централната нервна система се е наложило за купиране на болката, неспокойството на пациента и понасянето на ИБВ.

На К. И. е приложена ИБВ от приемането в МБАЛ-*** на 19.04.2022г. до 25.04.2022г. когато и екстубирана и остава на кислородотерапия с маска.

Уретралния катетър е бил поставен още при приемането и до изписването от МБАЛ-*** и е било необходимо за контрол на диурезата – баланс на вливанията и отделената урина.

При прегледа на К. И. са установени белези в окосмената част на главата:

- дълговидно с гръб на дъгата нагоре – почти от средата на тилна област през гръбната плоскост на теменна и в дясната страна на теменна с дължина 14 см;*
- два успоредни белега от най-високата извивка на дъгата и напред лявостоящия 6 см и десния – 3см;*
- още един от дясната страна на тилната част на дълговидния белег с площ 2,5/1 см;*
- по теменно-челната граница от лявата страна – почти хоризонтален, с неправилен ход и дължина 5 см, по-широк откъм левия край.*

Всички белези са с белезникав цвят и без растеж на коса върху тях, ширини до 1 см.

Хипотетично е възможно цвета им да се промени, но косата няма за прорасне, за да ги заличи напълно.

По време на болничното лечение болките и страданията на К. И. са били купирани чрез медикаментозното седиране. При постелния режим е извършено раздвижване /ЛФК/ от специалист по физикална и рехабилитационна медицина.

*В Епикриза от Клиника по Спешна хирургия, болница *** БААР-*** на 01.06.22г. е описано, че: «Оралният прием на аналгетична /обезболяваща/ терапия доведе до адекватно намаляване на болката. Пациентката е раздвижена и самостоятелно **мобилна на ниво болнично отделение**“.*

*При приемане за лечение в Клиника по рехабилитация на 01.06.06.2022г. «**пристига за приемането без помощни средства** и се*

оплаква от средно силни болки в областта на гръдните преишени, главоболие в областта на белега, болки във врата отдясно. При приключване на лечението на 21.06.2022г. оценката по скалата за функционални к***рии на ходене (FAC) е: «5 независим - Пациентът може да ходи навсякъде, без да зависи от друго лице“.

Болката и страданието са субективни феномени и в медицинската наука няма степенна скала за оценка на инетзитет и продължителност.

С оглед на посттравматична церебрастения обичайните физически натоварвания са възможни с редуване на почивка – при необходимост. Не се очаква възстановяване на възможността за продължителни статични и динамични натоварвания, както и справяне с дейности, свързани с психо-емоционална натоварване.

По делото се намират само талони за заплащане на потребителска такса за болнично лечение в МБАЛ-***, приложени в съответните История на заболяване:

- Отделение ОАИЛ, пролежани дни 2, стойност – **11,60лв**; с отбелязан фискален бон 37851/10.05.22г;
- Отделение по хирургия, пролежани дни 8, стойност – **46,40лв**; с отбелязан фискален бон 37852/10.05.22г.

Заплатените такси са относими към оказаното болнично лечение на К. И..

По делото е изготвена комисионна съдебно - медицинска ***иза за преглед и по медицинска документация относно ищеца **И. Т. Г.**, чието заключение съдът приема като пълно, ясно, обосновано и правилно /том 4, л. 1 181 - 1 199/. Видно от същото, е че:

Причините за настъпилите за ищеца **И. Т.** увреждания са резултат от процесното ПТП на 19.04.2022г.

От медицинската документация на името на **И. Т.**, приложена на Делото се установи, че при ПТП от 19.04.2022г. пострадалото дете е получило съчетана травма:

- **Травматичен шок**;
- **Хеморагичен шок**;
- **Травматична кома с количествено нарушение** на съзнанието – дълбок сопор - подтиснати рефлексни на ЧМН; еднакви, умерено широки зеници, с вяла реакция на светлина; трайно повишена сърдечна честота;
- **Травма на главата** – травматичен кръвоизлив под меки мозъчни обвивки /хеморагия субарахноидале трауматика/ в ляво теменно /париетално/ без открита в вътречерепна травма; хигром в дясна хемисфера /спинална течност от разкъсани цистерни под мека мозъчна обвивка в дясно полукълбо/- челно-теменно /фронтно-париетално/; охлузна рана на челото;

- **Травма на гръден кош** – голям плеврален излив в дясно и колапс на дясна белодробна половина /хидроторакс в дясно – натрупване на голяма патологична течна възпалителна колекция в гръдния кош и колапс - намалено или липсващо съдържание на въздух в белия дроб/;
- **Травма на корема** – разкъсване на далака, разкъсване и размачкване в десния дял на черния дроб /руптура лиенис ет хепатис/; патологична колекция кръв в коремна кухина /хемоперитонеум/; хематом в ретроперитонеалното /зад перитонеума-коремница/ пространство /хематома ретроперитонеале/;
- **Травма на лява ръка** – гангрена /некроза/ на върхова фаланга на пети пръст на лява ръка.

По своята медико-биологична характеристика:

- Разкъсването на слезката с оперативно отстраняване се отнася към критерия **загуба на слезка**;
- Травматичния шок обуславя **разстройство на здравето с временна опасност за живота**;
- Хеморагичния шок – **разстройство на здравето с временна опасност за живота**;
- Травматичната кома и количественото нарушение на съзнанието – дълбок сопор, подтиснати рефлексни на ЧМР– **разстройство на здравето с временна опасност за живота**;
- Травматичния кръвоизлив под меки мозъчни обвивки - **разстройство на здравето с временна опасност за живота**;
- Хигрома в дясна хемисфера – **разстройство на здравето с временна опасност за живота**;
- Големия плеврален излив в дясно и ателектаза на дясна белодробна половина - **разстройство на здравето с временна опасност за живота**;
- Разкъсването на черния дроб – **разстройство на здравето с временна опасност за живота**;
- натрупване на патологична колекция кръв в коремна кухина /хемоперитонеум/ - **разстройство на здравето с временна опасност за живота**;
- ретроперитонеалния хематом и ампутацията на върховата фаланга на пети пръст на лява ръка - **временно разстройство на здравето, неопасно за живота**;
- охлузната рана на челото – **болка и страдание**.

Описаната много тежка съчетана травма налага оперативно лечение по витални индикации, интензивно лечение и наблюдение, седирание, ИБВ, катетаризация на пикочен мехур, мониториране на жизнените показатели, поС.ен лабораторен и образен контрол, контрол на диурезата, многобройни консулти със съответни специалисти /педиатър, неврохирург, ортопед-травматолог/, контрол на фебрилитета, консервативно лечение, влИ.е на кръвни и плазмени продукти, начална рехабилитация.

Този подход е бил необходим до овладяване на тежката клинична картина, подобряване на статуса и стабилизиране на съС.ието, което да позволи дехоспитализация.

На детето И. Т. за извършени три оперативни интервенции:

- Под обща интубационна анестезия – лапаротомия /достъп до коремната кухина чрез разрез на предна коремна стена/ за отстраняване на разкъсаната слезка, възстановяване /шев/ на разкъсванията на черния дроб, евакуация на кръвната колекция в коремна кухина - Оперативен протокол №243/19.04.22г, 07,15-09,00ч: «След щателно почистване на оперативното поле се направи средна срединна лапоротомия. Намери се руптура в десен лоб с конвакация на същия и руптура в хилуса на слезката. Постави се сърджицел и хемостатична гъба в руптуриралата част и се направи шев на разкъсаната повърхност на черния дроб. Направи се спленектомия. Ревизия на коремната кухина. Поставиха се два контактни дрена и един в Дъгласовото пространство. Лаваж. Дренаж. Реституция на коремната стена. Кожен шев. Стерилна превръзка»;
- С инфилтрационна анестезия – торакоцентеза /плеврална пункция/ в дясно - Оперативен протокол №269/28.04.22, 12,35-12,55ч, Оперативна диагноза: Hydrohemothorax dex: „След почистване на оперативното поле се направи разрез на кожа и подкожие по средна аксиларна линия в седмо междуреброе. От там по тъп начин, през шесто междуреброе, се проникна в плевралната кухина и се постави тръбен дрена №10. Аспирираха се около 400мл жълтеникава течност. Фиксира се дренаът. Превръзка»;
- Под обща венозна и инфилтрационна анестезия – ампутация на некротичната върхова фаланга на 5-ти пръст на лява ръка - Оперативен протокол №286/05.05.22, 09,40-09,55ч, Оперативна диагноза: Гангрена на V-ти пръст на лява ръка /Gangrena digVmanus sin/.

След оперативното лечение и интензивната консервативна терапия в болнични условия на МБАЛ-***, възстановителния период би трябвало да продължи под наблюдение от специалисти по хирургия и травматология с лабораторен контрол и при необходимост - медикаментозна заместителна терапия.

По време на болничното лечение И. Т. е бил обезболяван с бензодиазепини, опиати и НСПВС, на перфузия, с цел обезболяване, седация и понасянето на ИБВ - 4-6т. по Рамзи.

Няма данни за последващо обезболяване, назначено от лекар.

Възможно е да е възникнала такава необходимост, но не може да се отговори на въпроса за приложената доза, честота и период.

Към прегледа за целите на ***изата родителите не се съобщават за прием на болкоуспокояващи.

Няма медицински и анамнестични данни детето И. Т. да прима медикаменти към момента. Родителите съобщават, че редовно провеждат медицински консултации.

Към момента на прегледа не са налице остатъчни неврологични и хирургични последици от получените увреждания.

***изата не може да предвиди усложнения за напред – такива може и да не проявят, а ако да – подлежат на лекарски контрол и лечение.

Болничното лечение на детето в МБАЛ-*** е продължило за периода 19.04-11.05.2022г.

Въпреки дадените разяснения от лекуващият лекар относно здравословното състояние и рискове на пациента, напуска отделението по собствено желание и срещу подпис!

Няма медицинска документация за провеждане на такова в друго лечебно заведение.

Видно от медицинската документация коматозното състояние на детето е продължило от приемането на 19.04.2022г. до 26.04.2022г., когато е екстубирано и поставено на кислородотерапия с маска.

Седирането е медицинска процедура по назначаване и прилагане на успокоителни (седативни) медикаменти, като в конкретния случай това минимално ниво на депресия на централната нервна система се е наложило за купиране на болката, неспокойството на пациента и понасянето на ИБВ.

Уретралния катетър е бил поставен още при приемането и вероятно до изписването от МБАЛ-***. Това е било необходимо за контрол на диурезата – баланс на вливанията и отделената урина.

При прегледа на детето са установени:

- оперативен белег по гръдно-коремната зона на тялото – от ниво под гръдната кост до долната част на пънна област от лявата страна с дължина 20см. В крайните си части - с розовеещ цвят, по-изразено в долната. Ширината на белега е до 1см. Няма неравности.

- малък оперативен белег под външната част на ляво подребрие с дължина около 1,5см и дискретен бледорозов цвят;

- малък оперативен белег в долновъншния квадрант на коремна стена от дясната страна с дължина 1см и бледорозов цвят, без неравности.

От двете страни на белезите – следи от налагане на хирургични конци.

С физическото израстване на детето белезите могат да избледнеят и да добият цвета на околната кожа или да се пигментират по-интензивно.

Ампутационният чукан върху горната част на средна фаланга на малкия пръст на лява ръка е добре оформен, без неравности.

По време на болничното лечение болките и страданията са били

купирани чрез медикаментозното седирание. При постелния режим е извършено раздвижване /ЛФК/ от специалист по физикална и рехабилитационна медицина.

Няма данни кога е настъпила вертикализацията на детето след дехоспитализацията от МБАЛ-***.

След транспортирането в Република *** болките и физическото ограничение вероятно са продължили, но това е строго индивидуално при всеки пациент. Липсва медицинска документация.

Към момента родителите не съобщават за оплаквания от страна на детето. Няма противопоказания за обичайно физическо натоварване, но не и за продължително и силово.

По делото е изготвена комисионна съдебно - медицинска ***иза за преглед и по медицинска документация относно ищеца **И. А. Г.**, чието заключение съдът приема като пълно, ясно, обосновано и правилно /том 4, л. 1 237 - 1 250/. Видно от същото, е че:

Причините за настъпилите за ищцата **И. А. Г.** увреждания са резултат от процесното ПТП на 19.04.2022г.

От медицинската документация на името на **И. А. Г.**, приложена на Делото се установи, че при ПТП от 19.04.2022г. пострадалото дете е получило съчетана травма:

1. **Травматичен шок;**
2. **Травматична кома със степенно разстройство на съзнанието - сопор;**

3. Травма на главата и устна кухина :

- травматичен субарахноидален /под мека мозъчна обвивка/ кръвоизлив, без открита вътречерепна травма в дясно парието-окципитално /теменно-тилно/;

- периорбитален оток и хематом в ляво;

- разкъсно-контузна рана на венеца горе в ляво, два избити зъба, наличие на кръв в устната кухина; оскъдно количество засъхнала кръв в долен носов ход в ляво;

3. Контузия на гръдния кош;

4. **Травма на корема** - уголемена слезка с хиподенсен /с по-малка плътност/ долен полюс—суспектна /съмнителна/ субкапсуларна руптура, последвано от лапароцентеза /инвазивна процедура с достъп през коремната стена за евакуация на патологична колекция и/или въвеждане на дренаж/ с диагностична цел;

По своята медико-биологична характеристика:

- **Травматичния шок обуславя разстройство на здравето с временна опасност за живота;**

- Травматичния кръвоизлив под мека мозъчна обвивка - **разстройство на здравето с временна опасност за живота;**
- Травматичната кома и степенната промяна на съзнанието - **разстройство на здравето с временна опасност за живота;**
- Травматичното избИ.е на два зъба, а именно зъб 61 (горен първи ляв временен резец) и 62 (горен втори ляв временен резец), макар и непоС.ни – **трайно затруднение в дъвкателната функция – фаза на отхапване, както и в звукообразуването при говор за срок поне 1месец, предвид възрастта, касаеща съдействие и разбиране при лечението, както и изборът на метод за възстановяване;**
- Диагностичната лапароцентеза за увредата на слезката, периорбитален оток и хематом в ляво, разкъсно-контузна рана на венеца горе в ляво, наличие на кръв в устната кухина; оскъдно количество засъхнала кръв в долен носов ход в ляво, по отделно и в съвкупност - **временно разстройство на здравето, неопасно за живота на пострадащото дете.**

Лечението на описаните травми налага интензивно лечение и наблюдение, седиране, ИБВ, мониториране на жизнените показатели, поС.ен лабораторен и образен контрол, контрол на диурезата, консулти със съответни специалисти, адаптиране на лечението.

Този подход е бил необходим до овладяване на тежкото клинично съС.ие, подобряване на статуса и стабилизиране на съС.ието, което да позволи дехоспитализация.

От медицинската документация се установи, че на И. А. Г. са извършени:

- Обработка на раните на венеца – хемостаза /спиране на кръвенето/;
- Диагностична лапароцентеза под обща интратрахеална анестезия 19.04.22г, 09,45-10,05ч: подготовката включва проследяване на лабораторни показатели, осигуряване на анестезия и стерилно оперативно поле, пунктиране през коремната стена, въвеждане на дренаж, фиксиране и активно наблюдение на дренажната система, анализ на отделената колекция – количество и вид, при необходимост – лабораторен анализ и избор на последващо лечебно поведение.

***изата не разполага с медицински документи, които да удостоверяват проследяването на съС.ието на детето, респ. настъпили усложнения.

При снетия специализирания статус – преглед за целите на ***изата, не са установени негативни последици от хирургично и неврологично естество.

По отношение на денталното здраве към момента на прегледа, непосредствено след произшествието, се касае за загуба (избИ.е) на два зъба. Могат да се допуснат усложнения, ако не се проведе навременна терапия, целяща запазването на достатъчно място за пробива на поС.ните

зъби. Рядко се стига до увреда на зародишите на поС.ните зъби и то при удар/стълкновение при което има налице не избИ.е, а вбИ.е на зъбите.

При получаване на травмите болките е страданията са били във високата скала. Развилото се шоково съС.ие и степенното разстройство на съзнанието е наложило седативна терапия /прилагане на успокоителни средства/, която е купирала болковия синдром.

Към 28.08.202***. и 05.09.202***. не са установени последици за соматичното здраве на детето.

Не могат да се предвидят прояви на усложнения занапред.

Денталното здраве на И. А. Г. е увредено по две причини:

- загубата на двата зъба е пречка за нормалното хранене за период поне до зарастването на раните, след което е необходимо да се постави подходяща конструкция съобразена с възрастта и възможностите за съдействие на пациента;

- необходимост от запазване и осигуряване на достатъчно място за нормалният пробив на поС.ните зъби, като под „запазване” се визира основно да не се допусне скъсяване на мястото за пробива, а под „осигуряване” - да се увеличи това място заради разликата в големината на временните и поС.ните зъби, както и растежа на лицевите кости. Подобно лечение/терапия се осигурява с подходящ ортодонтски апарат (снемает или неснемает), като продължава до пробива в норма на поС.ните зъби(за централни резци 7-8година, за странични 8-9година). Лечението е свързано с чести посещения при специалист (ежеседмични или ежемесечни), касаещи активизиране и проследяване на резултата от лечението с апарата.

Препоръчително е продължаване на наблюдението.

При възникване на здравословен проблем, свързан с претърпените травми, следва да се избере най-правилния терапевтичен подход.

При снетия специализиран статус на 28.08.202***. не е установен неврологичен дефицит.

Към 05.09.202***. няма данни за хирургичен проблем.

При липсата на актуална медицинска документация, удостоверяваща настъпили негативни последици, в предвид и възрастта на детето и настоящето съС.ие, може да се предположи, че възстановяването е настъпило.

За санирането на съзъбието на горната редица от лявата страна - провежда се лечение и след анализ на направена ОПГ се установява наличие на незасегнати зъбни зародиши. Прогнозата за възстановяване е добра, като е необходимо да се изчака пробива на поС.ните зъби.

При прегледа на И. А. Г. за целите на ***изата се установи:

- Липса на първи и втори резци на горната редица от лявата страна.

Видимият дефект ще бъде заличен напълно с пробива на поС.ните зъби, като при благоприятни условия това ще бъде достатъчно. При липса на достатъчно място за пробив е възможно зъбите да пораснат наклонени/или отклонени в различна степен. Тогава ще се наложи и допълнително лечение и срока е неустановим;

- Гладък беззникав вертикален линеарен ръбец под долния полюс на пъпа с дължина около 2,5см със следи от налагане на три хирургични конеца. Белега е дискретен, без патологична тъкан и не се изключва в етапа на растежа на детето да добие цвета на околната кожа.

По делото е изготвена комплексна съдебно психиатрична и психологическа ***иза относно ищеца **К. Х. И.**, чието заключение съдът приема като пълно, ясно, обосновано и правилно /том 5, л. 1 337 - 1 352/. Видно от същото, е че:

Съдебно-психиатричното и психологично освидетелстване установи наличие у осв. на т.нар **Посттравматичен органичен мозъчен синдром**. Синдромът възниква след черепно мозъчна травма, обикновено достатъчно тежка, за да причини загуба на съзнание и включва редица несистематизирани симптоми като главоболие, световъртеж, уморяемост, раздразнителност, трудност при концентрацията и изпълнение на умствени задачи, нарушения в паметта, безсъние и намалена поносимост към стрес, емоционална възбуда или алкохол. Тези симптоми могат да се придружават от чувства на потиснатост или тревожност, идващи от понижена самооценка и страх от трайна мозъчна увреда. Такива чувства могат да усилят първоначалните симптоми и да се получи порочен кръг.

Към момента на освидетелстването при ищцата се наблюдава повишена физическа и психична уморяемост, раздразнителност, бърза изтощаемост, свръхчувствителност към различни външни дразнители /шум, психотравми/. Интелектуално-мнестичните възможности са снижени, налице е емоционална лабилност с неустойчивост на афекта, дистимни колебания, на времена с дисфоричен компонент, вялост, понижена действена активност, стеснение на интересите. Оплакванията ѝ са разнообразни и включват бърза уморяемост, лесно забравяне, пристъпи на обща слабост, нарушения на съня. На фона на астенията се наблюдават неврозоподобни съС.ия със страхови и депресивни изживявания.

Понастоящем ищцата приема само Ибупрофен табл. – нестероидно противовъзпалително средство с болкоуспокояващ ефект, под контрола на невролог от ***. Няма препоръчани психотропни медикаменти и съС.ието и към момента не налага допълнителна терапия.

По данни от медицинската документация и свидетелските показания, както и на база споделеното от осв., след преживяната тежка черепно-мозъчна травма получена вследствие процесното ПТП, при ищцата се наблюдават нарушения на съня, емоционална лабилност, депресивно

настроение, както и промяна в изпълнението на ежедневните дейности. Анамнезните данни сочат за изразена социална дезадаптация във времето след инцидента - изписана в увредено общо съС.ие, неподвижна, за нея се грижели съпругът ѝ, майка му и близки; имат назначен и социален асистент; била неподвижна, хранела се трудно, имала проблеми с говора, имала нужда от помощ за хигиенните и ежедневните нужди; от самото начало се оплаквала от силно главоболие, световъртеж, забравяла текущи събития, имала нарушен сън, променила се по характер, била със забавени движения, не можела да върши обичайните си домакински задължения, контактувала само с най-близките си, обърквала се, съпругът ѝ я придружавал навсякъде, станала по-раздразнителна и избухлива по незначителен повод; Впоследствие, с времето станала по-самостоятелна, започнала да говори, да става и да излиза навън; към момента кърми детето, участва в грижите за семейството, но бързо се уморявала, имала нужда от почивка и помощ.

Резултатите от психологическото изследване отчитат умерени нарушения в когнитивните процеси, умерено нарушение в устойчивостта и концентрацията на вниманието, както и умерени нарушения в паметовите процеси - краткосрочна памет, предимно с нарушения на фиксационната и ретенционна памет; отчита се наличие на интелектуално снижение по органичен тип; налице е затруднено и ограничено социално функциониране; мисловният процес протича трудно, с недостатъчност на анализа и синтеза, с повърхностност на разсъжденията и умозаклученията; наблюдава се негативна промяна и на изпълнителните функции като планиране, решаване на проблеми, неспособност за изпълнение на няколко задачи едновременно.

Прегледът не установи белези на психично заболяване в тесния смисъл на думата, т.е психоза. Няма данни за понесено в миналото такова.

Прогнозата относно възстановяване след преживяна черепно-мозъчна травма е различна и за нейното изграждане е необходимо да се отчитат тежестта, видът и локализацията на травмата, стадият на болестния процес, характерът и изразеността на нарушението на различните функции, наличието или липсата на усложнения, типът на протичане и компенсаторните възможности на организма. Изразеността и трайността на посттравматичния органичен мозъчен синдром са в зависимост и от възрастта на лицето, прекарало черепно-мозъчна травма-колкото по-напреднала е възрастта, толкова по-изразена и трайна е симптоматиката, толкова по-лесно настъпва декомпенсация и толкова по-трудно е изграждането на компенсацията. Протичането на оздравителния процес при осв. е бавно и функционирането и се подобрява постепенно, но е по-вероятно да остане известна степен на инвалидизация.

Съдебно-психиатричното и психологично освидетелстване не регистрира говорни смущения при ищцата. По данни от делото такива са наблюдавани в по-ранни етапи след мозъчната травма.

Поради липсата на говорни смущения не се налага контакт с логопед

към настоящия момент.

Понятието психомоторика е събирателно понятие на психически регулируемата моторика, към която спадат движенията, позата на тялото, тонуса, мимиките и жестикулацията и т.нар „психично детерминирана моторика”, която е неволева.

В периода след претърпяването ПТП осв. била психомоторно забавена по данни от делото, но впоследствие постепенно съС.ието ѝ се подобрило и понастоящем се регистрира лека забавеност в моториката и известна вялост, мудност.

Мисленето е познавателен процес, чрез който се разкриват най-съществените връзки и закономерности между предметите и явленията в природата и обществото. Мисленето е висият стадий на познавателната дейност при човека. Мисловните разстройства се разделят на разстройства по протичане, по форма и по съдържание. Забавеният мисловен процес се изразява външно в забавяне на говоренето, а вътрешно - в забавено протичане на асоциациите. Мисленето при осв. е бедно и еднообразно, в този смисъл и недостатъчно информативно. Трудно се съсредоточава и бавно осмисля задаваните и въпроси. Отговорите ѝ са с удължен реактивен период. Когнитивният дефицит се изразява в засягане и снижение на познавателните функции, които включват внимание, памет, интелект и мислене. Описаните съС.ия са в пряка връзка с органичното поражение на мозъка, вследствие претърпяното ПТП.

При прегледа осв. разкрива данни за амнезия, /т.е пълна загуба на спомен/ по отношение на ПТП и известен период преди него, както за периода на лечение в болнични заведения непосредствено след получените травматични увреждания. Касае се за т.нар ретроградна и конградна амнезия. Ретроградната амнезия е загуба на спомена за периода от времето, преди загубата или помрачението на съзнанието-обхваща различен период от време-от минути, часове, до дни, седмици, месеци. При ретроградната амнезия се засяга най-вече репродукционната памет. Възстановяването на спомените започва от най-отдалечения по време период към събитията, предшестващи непосредствено болестния процес. Конградната амнезия представлява амнезия, отнасяща се за времето на степенната или качествена помраченост на съзнанието. Резултатите от психологичното изследване отчитат нарушения в когнитивните процеси, умерено нарушение в устойчивостта и концентрацията на вниманието. С умерени нарушения в паметовите процеси - краткосрочна памет, предимно с нарушения на фиксационната и ретенционна памет. Кривата на запаметяване е от зигзагообразен тип, абнормен тип паметова крива. Интелектуалният потенциал е със снижение по органичен тип.

Установената при ищцата депресия по време на престоя ѝ в Клиника *** БААР 25-28.10.2022, вероятно е имала реактивен характер след осъзнаване на настъпилите поражения и дефицити. Характерното за

реактивната депресия е, че всички преживявания се центрират около психотравматичните моменти. Настроението е потиснато, активността-снизена.

При осв. не се регистрират качествени нарушения на базисните психични функции, които да нарушават възможността ѝ да осъзнава преживяното, както и последиците от него в личностов и социален план. Няма данни за разгръщане на психоза, т.е. на психично заболяване в тесния смисъл на думата. Отчита се изразена промяна по органичен (посттравматичен тип) - изразено снижаване на интересите и ценностите до равнището на непосредствените потребности от битовото ежедневие, снижаване на възможностите за комуникация, ограничена до равнището на непосредственото общуване в най-елементарен план в близкото обкръжение, инфантилни елементи в поведенческата дейност и разсъжденията.

Ишцата осъзнава промяната в нейното физическо, психическо и интелектуално състояние настъпила след преживяната ЧМТ. Поведението ѝ е съответно, включва се в рехабилитационни програми, поддържа контакт със съответните специалисти, приема препоръчаната ѝ терапия. Хроничното лечение на травмата болест на мозъка в основата си е рехабилитация. Освен физикалната рехабилитация за възстановяване на телесните функции се провежда и психосоциална рехабилитация.

При така установените факти, съдът приема, че се установяват всички елементи от фактическия състав на чл. 45 ЗЗД, а презумпцията по чл. 45, ал. 2 от ЗЗД не беше опровергавана. Причината за настъпване на ПТП е загубата на управление от водача на т.а. „*** ***“ поради неправилни действия от негова страна (засп. или отклоняване на вниманието по време на управление) и навлизане в лентата за насрещно движение в опасната зона на движещият се по нея т.а. „*** ***“. За водача на т.а. „*** ***“ предотвратяването на ПТП е било невъзможно с действия от негова страна.

Възраженията на ответника са неоснователни, тъй като установената в чл. 45 ЗЗД презумпция не беше оборена, включително липсват каквито и да е доказателства, че уврежданията на ишците са настъпили в резултат на друга причина.

В заключение, съдът приема, че събраните по делото писмени и гласни доказателства и доказателствени средства установяват предпоставките от фактическия състав на чл. 45 от ЗЗД и на основание чл. 432, ал. 1 КЗ, застрахователят по застраховка "Гражданска отговорност" ответното дружество, дължи да заплати обезщетение за доказаните имуществени и неимуществени вреди на увреденото лице, каквото като пострадали се явяват ишците (чл. 478, ал. 2 и ал. 1 КЗ).

Искът за **имуществени** вреди предявен от К. Х. И. в размер на сумата 58 лв. представляваща застрахователно обезщетение за претиръпин

имуществени вреди – разходи за болнично лечение, е доказан по основание и размер от талони за заплащане на потребителска такса за болнично лечение в МБАЛ-***, приложени в съответните История на заболяване:

- Отделение ОАИЛ, пролежани дни 2, стойност – 11,60лв; с отбелязан фискален бон 37851/10.05.22г;

- Отделение по хирургия, пролежани дни 8, стойност – 46,40лв; с отбелязан фискален бон 37852/10.05.22г.

Видно от заключението на комисионна съдебно - медицинска ***иза, е че заплатените такси са относими към оказаното болнично лечение на К. И..

Що се отнася до размера на обезщетението за претърпените **неимуществени** вреди съдът намира следното:

Въпреки липсата на възможност за съпоставяне между претърпените болки и страдания и паричната престация, законодателят е дал възможност на увредения да претендира парично обезщетение за неимуществени вреди, като е предоставил на съда да прецени във всеки конкретен случай какъв е справедливият размер на това обезщетение – по силата на [чл. 52 ЗЗД](#), предвиждащ, че обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Критериите за определяне на този размер са възрастта на пострадалия, видът, обемът и тежестта на причинените неимуществени вреди, интензивността и продължителността на претърпените болки и страдания, продължителността на възстановителния период, общовъзприетото понятие за справедливост и общото икономическо състояние на обществото, което е от значение за номиналния размер на обезщетението. Обезщетението за неимуществени вреди следва да се определи съвкупно като обезвреда за цялостните последици за здравето и претърпени от ищеца болки, в каквато насока е константната съдебна практика на всички съдилища в Република България. В тази връзка съдът съобрази указанията, дадени с Постановление № 4/68 г. на Пленума на ВС и с Постановление № 17/63 г. на Пленума на ВС, съдебната практика по сходни случаи (решение № 127/16.05.2017 г. по гр. д. № 60387/2016 г. на ВКС, IV ГО, решение № 106/11.07.2017 г. на ВКС по т. д. № 60381/2016 г., на ВКС, I ГО, решение № 78/13.11.2017 г. по гр. д. № 60397/2016 г. на ВКС, II ГО, решение № 276/12.12.2018 г. по т. д. № 2346/2017 г. на ВКС, II ТО, определение № 682/05.12.2017 г. по т. д. № 1886/2017 г. на ВКС, II ТО, решение № 2224/31.10.2017 г. по гр. д. № 988/2017 г. на САС, решение № 2187/26.10.2017 г. по гр. д. № 2025/2017 г. на САС, решение № 1022/02.05.2019 г. по гр. д. № 4796/2018 г. и др.), и отчете вида и характера на уврежданията, претърпените болки и страдания, продължителността и интензивността на болките и страданията, както са описани по-горе при установяване на фактическата страна на спора; общата продължителност на лечебния и възстановителен период, ограниченията които са търпели пострадалите, възрастта и м към датата на ПТП, необходимостта от чужда помощ, промяната в обичайния им начин на живот, както и социално-икономическите условия към момента на настъпване на ПТП и към

настоящия момент.

Предвид всички тези обстоятелства по настъпването на вредите, вида и характера на уврежданията, претърпените болки и страдания, степента на увреждане и ефектът, който са оказали върху начина на живот на ищците, съдът намира, че справедливото обезщетение за претърпените неимуществени вреди възлиза общо на:

- сумата от **170 000** лева за К. Х. И., а за разликата до пълния предявен размер от 200 000 лева, следва да се отхвърли, като неоснователен,
- сумата от **160 000** лева за И. Т. Г., а за разликата до пълния предявен размер от 200 000 лева, следва да се отхвърли, като неоснователен,
- сумата от **50 000** лева за И. А. Г..

При това положение, съдът следва да разгледа евентуалното възражение за съпричиняване на вредоносния резултат от пострадалите ищци по смисъла на чл. 51, ал. 2 ЗЗД.

По обективния характер на съпричиняването е налице задължителна за съдилищата съдебна практика – т. 7 от ППВС № 17/1963 г. В константната си практика по приложението на чл. 51, ал. 2 ЗЗД, а и в създадената по реда на чл. 290 ГПК практика (решение № 45/ 15.04.2009 г. по т. д. № 525/2008 г. на II т. о., решение № 1***/24.11.2010 г. по т. д. № 1117/2009 г. на II т. о., решение № 206 от 12.03.2010 г. по т. д. № 35/2009 г. на II т. о., решение № 58/29.04.2011 г. по т. д. № 623/2011 г. на II т. о., решение № *** от 10.06.2011 г. по т. д. № 286/2010 г. на I т. о., решение № 153/31.10.2011 г. по т. д. № 971/2010 г., решение № 169 от 28.02.2012 г. на ВКС по т. д. № 762/2010 г., II т. о., ТК, решение № 54 от 22.05.2012 г. на ВКС по т. д. № 316/2011 г., II т. о., ТК и др.), Върховният касационен съд последователно е застъпвал становище, че намаляването на обезщетението за вреди от деликт на основание чл. 51, ал. 2 ЗЗД е обусловено от наличие на причинна връзка между поведението на пострадалия и произлезлите вреди. За да е налице съпричиняване от пострадалия по смисъла на чл. 51, ал. 2 ЗЗД, следва неговото поведение обективно да е в причинна връзка с настъпването на вредите, т. е. пострадалият трябва обективно да е допринесъл за вредоносния резултат, създавайки условия или улеснявайки с поведението си неговото настъпване, като вина на пострадалия в тази насока не се изисква. Или, от съществено значение е конкретното проявление на действието или бездействието на пострадалия, което съставлява пряка и непосредствена причина за причинените вреди. Релевантен за съпричиняването и за прилагането на чл. 51, ал. 2 ЗЗД е само онзи конкретно установен принос на пострадалия, без който не би се стигнало (наред с неправомерното поведение на делинквента) до увреждането като неблагоприятен резултат. Правните последици от съпричиняването и значението му за размера на обезщетението, което увреденият има право да получи като паричен еквивалент на произлезлите от деликта вреди, изключват допустимостта съдът да обосновава изводите си за съпричиняване с вероятности или с предположения. Както в т. 7 на ППВС №

17/63 г., така и в постановените по реда на чл. 290 и сл. ГПК решения на ВКС (решение № 154/10.10.2017 г. по т. д. № 2317/2016 г. на ВКС, II ТО, решение № 206/12.03.2010 г. по т. д. № 35/2009 г. на ВКС, II ТО, решение № ***/10.06.2011 г. по т. д. № 286/2011 г. на ВКС, I ТО, решение № 98 от 24.06.2013 г. на ВКС по т. д. № ***/6/2012 г., II т. о., ТК, решение № 169 от 28.02.2012 г. на ВКС по т. д. № 762/2010 г., II т. о., ТК и мн. други) е прието, че изводът за наличие на съпричиняване на вредата не може да почива на предположения. Т. е. във всички случаи на предявен иск по чл. 45 ЗЗД срещу делинквента или по чл. 432, ал. 1 КЗ срещу застрахователя съпричиняването подлежи на доказване от ответника, който с позоваване на предпоставките по чл. 51, ал. 2 ЗЗД цели намаляване на отговорността си към увреденото лице.

Освен това, според цитираната съдебна практика, дори безспорните нарушения на ЗДвП от страна на пострадалия, имат значение при преценката на приноса му, само ако се намират в причинна връзка и са допринесли за настъпване на вредоносните последици, тъй като вината на увреденото лице не е елемент от фактическия състав на чл. 51, ал. 2 ЗЗД, т. е. във всички случаи на предявен иск по чл. 45 ЗЗД срещу делинквента или по чл. 432, ал. 1 КЗ срещу застрахователя съпричиняването подлежи на доказване от ответника, който с позоваване на предпоставките по чл. 51, ал. 2 ЗЗД цели намаляване на отговорността си към увреденото лице.

В постановените по реда на чл. 290 и сл. ГПК решение № 165/26.10.2010 г. по т. д. № 93/2010 г. на ВКС, II т. о. и решение № 44/26.03.2013 г. по т. д. № 1139/2011 г. на ВКС, II ТО също е прието, че вината на пострадалия не е елемент от фактическия състав на чл. 51, ал. 2 от ЗЗД и с оглед на това способността на увредения да действа разумно и да предвижда евентуалните негативни последици от своите действия и бездействия са правно ирелевантни за института на съпричиняването. Принос по смисъла на чл. 51, ал. 2 от ЗЗД е налице винаги, когато с поведението си пострадалият е създал предпоставки за осъществяване на деликта и за възникване на вредите или е улеснил механизма на увреждането, предизвиквайки по този начин и самите вреди.

В настоящия случай, ответникът твърди, че ишците са допринесли за настъпване на уврежданията, тъй като при настъпване на процесното ПТП, И. А. Г. ***, и И. Т. Г. ***, не са били в детско столче с обезопасителен колан - нарушение на чл. 137б ЗДвП и чл. 137в ЗДвП, а К. Х. И. ***. е била без поставен предпазен колан - нарушение на чл. 137а, ал. 1 ЗДвП.

В тази връзка е прието заключението по комплексната съдебно-медицинска и автотехническа ***иза. Както по горе се посочи, съгласно заключението: „Установените травми сочат, че пасажерите са били с поставени обезопасителни колани. При липса на такива би се реализирало свободно инерционно движение на тялото при което телата не биха се намирали затиснати под откъртената седалка на която са пътували, поради изпреварващо движение, а уврежданията биха

могли да са още по-тежко изразени. Характерната увреда на детето И. Т. – разкъсвания на черния дроб и разкъсване на слезката по к***ричен начин сочи, че е резултат от компресия/натиск на поставен обезопасителен колан. .... Децата-пасажери са пътували в детско столче за безопасно пътуване и всички пътници - с поставени обезопасителни колни.“

Както беше посочено, възражението за съпричиняване следва да е доказано по нетърпящ съмнение начин. Събраните по делото доказателства не само не го установяват, но го и опровергават.

С оглед на изложеното, съдът намира, че с поведението си пострадалите не са допринесли за настъпването на вредоносния резултат, поради което определените по-горе обезщетения не следва да бъдат намалявани.

Относно претенцията за законна лихва.

Застрахователят дължи законна лихва върху дължимото обезщетение, считано от датата на уведомяването, на основание чл. 429, ал. 3 КЗ вр. чл. 493, ал. 1, т. 5 и чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ, доколкото лихвите, прибавени към обезщетението, не надхвърлят застрахователната сума. Тези лихви застрахователят дължи не за собствената си забава, а за забавата на застрахования делинквент, с оглед функционалната обусловеност на отговорността на застрахователя от отговорността на делинквента. Съгласно чл. 429, ал. 3, изр. 2-ро КЗ вр. чл. 493, ал. 1, т. 5 и чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ, застрахователят дължи на увреденото лице лихвите за забавата на застрахования по застраховка "Гражданска отговорност", считано от по-ранната дата на уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие от застрахования делинквент или от увреденото лице, стига лихвите да са в рамките на лимита на отговорност на застрахователя, определен от размера на застрахователната сума. В случая и при липса на други доказателства, съдът приема, че застрахователят е уведомен за застрахователното събитие, както следва:

- на **27.07.2022** г. от К. И.,
- на **23.08.2022**г. от И. Г.,
- на **23.08.2022**г. от И. Г.,

с предявяване на застрахователната претенция от увредените лица /л. том 3, лист 723-735/, поради което от посочените дати дължи законна лихва за забава върху застрахователното обезщетение за съответния ищец, на основание чл. 429, ал. 3 КЗ вр. чл. 493, ал. 1, т. 5 и чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ. В този смисъл и Решение № 128 от 4.02.2020 г. на ВКС по т. д. № 2466/2018 г., I т. о., ТК; Решение № 167 от 30.01.2020 г. на ВКС по т. д. № 2273/2018 г., II т. о., ТК. Така и **Решение № 136 от 8.11.2021 г. на ВнАС по в. т. д. № 373/2021 г.**

Относно разноските:

По приложението на чл. 2, ал. 7 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Съгласно разпоредбата на чл. 69, ал. 1, т. 1 от ГПК цената на иска по искове за парични вземания е търсената сума, която е материалния интерес на предявения иск, определящ: предметните предели, по които се формира силата на пресъдено нещо; подсъдността на поставения за разглеждане спор и реда за обжалване на постановените по него съдебни актове. В този смисъл са и разясненията дадени в мотивите на т. 1 на ТР № 3/22.04.2019 г. по тълк. д. № 3/2016 г. на ОСГТК на ВКС и т. 1 на ТР № 1/17.07.2001 г. по тълк. д. № 1/2001 г. на ОСГК на ВКС. В същите е прието, че предмет на делото е спорното материално право, въведено с основаниято и петитума на иска, а по частичните искове само частта от вземането заявена с исковата молба. **Разпоредбата на чл. 2, ал. 7 от Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения е приложима във вътрешните отношения между представител и представляван, но определеното по този ред адвокатско възнаграждение не следва да се възлага в тежест на насрещната страна в производството.** Така и **Определение № 93 от 9.02.2023 г. на ВКС по к. ч. т. д. № 82/2023 г.**

По разноските в полза на пълномощника на ищцовата страна.

На основание чл. 78, ал. 1 ГПК, вр. чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗА, вр. чл. 7, ал. 2 и ал.9 и чл. 2, ал.5 от Наредба № 1 за минималният размер на адвокатските възнаграждения, ответникът следва да бъде осъден да заплати на процесуалния представител на ищите – адвоката Н. Н. Д., адвокатско възнаграждение съразмерно с уважената част от исковете, в размер на:

- 10 531.50 лева с включен ДДС относно иска за неимуществени вреди предявен от К. И.,

- 24.70 лева с включен ДДС относно иска за имуществени вреди предявен от К. И.,

- 12 144 лева с включен ДДС относно иска за неимуществени вреди предявен от И. Г.,

- 5 580 лева с включен ДДС относно иска за неимуществени вреди предявен от И. Г.,

- 175.10 лева с включен ДДС относно защита по делото за третото съдебно заседание.

Т.е. общото адвокатско възнаграждение което следва да бъде присъдено в полза на адвоката Н. Н. Д. възлиза на сумата от **28 455.30** лева с включен ДДС

Горепосочените суми са съобразени с действителната правна и фактическа сложност на делото и извършените действия от пълномощника на ищите.

На основание чл. 78, ал. 1 ГПК, на адвоката Н. Н. Д. следва да бъдат присъдени и сторените разноски за преводи на документи, съразмерно с

уважената част от исковете /том. 5, лист 1358/, а именно сумата **1 197.68** лева с включен ДДС. Вж. и Решение № 128 от 4.10.2017 г. на ВнАС по в. гр. д. № 185/2017 г.

Съдът приема за неоснователна претенцията на пълномощника на ищците за възнаграждение за заверяване на преписи от документи, представени по делото, основана на чл. 6, т.13 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения. В нормата на чл. 6, намираща се систематично в раздел II от цитираната наредба, са предвидени възнагражденията за съвет, справка, изготвяне на книжа и договори, докато в нормата на чл. 7, намираща се систематично в раздел III, са тези за процесуалното представителство, защита и съдействие по граждански дело, което предпоставя, че нормата на чл. 6 не би следвало да намира приложение, когато на адвоката е възложено процесуалното представителство по гражданско дело и за същото се претендира отделно възнаграждение в размерите по чл. 7 от наредбата. Така и Решение № 128 от 4.10.2017 г. на ВнАС по в. гр. д. № 185/2017 г., Решение № 72 от 22.07.2022 г. на ОС - Добрич по т. д. № 73/2021 г., Решение № 1468 от 20.07.2018 г. на АдмС - Бургас по адм. д. № 911/2018 г., Решение № 1473 от 21.09.2017 г. на АдмС - Бургас по адм. д. № 1450/2017 г., Решение № 1410 от 11.11.2019 г. на РС - Велико Търново по гр. д. № 3575/2018 г.

По разноските в полза на ответната страна.

По възражението на ищцовата страна срещу претендираното от ответната страна адвокатско възнаграждение и искането същото да бъде редуцирано до размера на 150 лв. за юрисконсултско възнаграждение.

Ответната страна е представлявана както от адвокат, който е изготвил отговора на исквата молба и писменната защита по чл. 149, ал.3 ГПК, така и от юрисконсулт, който се явява в откритите съдебни заседания.

Неоснователно е оспорването на сключените между ответника и упълномощения от него адвокат договори за правна защита и съдействие с възражението, че ответникът не следва да се представлява от адвокат, разполагайки с юрисконсулт, доколкото право на всяка страна е да прецени дали да възложи защитата си на юрисконсулт, ако има сключен договор с такъв, или на адвокат. Вж. Определение № 50022 от 27.01.2023 г. на ВКС по т. д. № 1444/2021 г., I т. о., ТК.

От страна на ответника е направено искане за присъждане на адвокатско възнаграждение на упълномощения адвокат по приложения списък по чл. 80 ГПК /том 5, лист 1 3***, том 4, лист 1 084-1092/, като не е направено искане за присъждане на юрисконсултско възнаграждение. Съдът намира, че по този начин е упражнено правото на избор на страната дали да претендира адвокатското или юрисконсултското възнаграждение, каквато е и практиката на ВКС. Вж. и **Определение № 93 от 9.02.2023 г. на ВКС по к. ч.**

т. д. № 82/2023 г.

Относно размера на претендираните от ответната страна разноски за заплатено адвокатско възнаграждение.

Ответната страна претендира разноски за заплатено адвокатско възнаграждение в общ размер на 60 720 лв. /том 5, лист 1 3***/. Представя ДПЗС за следните суми /том 4, л. 1 084-1 092/:

- 24 840 лева с включен ДДС относно иска за неимуществени вреди предявен от К. И.,

- 600 лева с включен ДДС относно иска за имуществени вреди предявен от К. И.,

- 24 840 лева с включен ДДС относно иска за неимуществени вреди предявен от И. Г.,

- 10 440 лева с включен ДДС относно иска за неимуществени вреди предявен от И. Г..

Съдът намира възражението на ищцовата страна по чл. 78, ал. 5 от ГПК за основателно само относно претендираното адвокатско възнаграждение относно иска за неимуществени вреди предявен от И. Г. за адвокатско възнаграждение от 24 840 лева с включен ДДС. Съдът, с оглед фактическата и правна сложност на делото и извършените процесуални действия от страна на упълномощения от ответника адвокат, намира, че сумата следва да бъде редуцирана до размера на 16 000 лв. с включен ДДС. В останалата му част възражението по чл. 78, ал.5 ГПК направено от ищцовата страна се явява неоснователно.

Следователно, на осн. чл. 78, ал.3 ГПК, съразмерно с отхвърлената част от исковете, в полза на ответника се дължат разноски за заплатено адвокатско възнаграждение както следва:

- **13 568** лева с включен ДДС относно иска за неимуществени вреди предявен от К. И.,

- **475** лева с включен ДДС относно иска за имуществени вреди предявен от К. И.,

- **3 200** лева с включен ДДС относно иска за неимуществени вреди предявен от И. Г..

На осн. чл. 78, ал.3 ГПК, съразмерно с отхвърлената част от исковете, в полза на ответника се дължат и разноски за заплатено възнаграждение на вещите лица по САТМЕ, както следва:

- **354.93 лева** дължими от К. И.,

- **61.41 лева** дължими от И. Г..

По държавните такси и разноски в полза на съда.

На основание чл. 78, ал. 6 във вр. чл. 83, ал.2 ГПК, ответникът следва да бъде осъден да заплати в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на Окръжен съд - ***, следните суми:

- **15 200 лева** - държавна такса върху уважения размер на исковете,
- **5 872.60 лева** – заплатени от бюджета на съда разноски за ***изи.

Относно държавната такса за служебно издаване на изпълнителен лист:

Съгласно чл. 405, ал.6 ГПК: „За присъдени суми в полза на държавата съдът издава служебно изпълнителен лист”.

Съгласно чл. 11 от Тарифата за държавните такси, които се събират от съдилищата по Гражданския процесуален кодекс: „По молба за издаване на изпълнителен лист, както и в случаите на служебно издаване на такъв, се събира такса 5 лв.”

Ето защо, на основание чл. 405, ал. 6 ГПК във вр. чл. 11 от Тарифата за държавните такси, които се събират от съдилищата по Гражданския процесуален кодекс, ответникът следва да бъде осъден да заплати и държавна такса от 5 лв., в случай на служебно издаване на изпълнителен лист.

Така мотивиран, съдът,

РЕШИ:

ОСЪЖДА "ЗД "БУЛ ИНС"" АД, ЕИК 831830482, седалище и адрес на управление: гр. ***, п.к. 1407, р-н Лозенец, бул. Джеймс Баучер № 87, представлявано от С. С. П. и К. Д. К., начин на представляване: заедно, ДА ЗАПЛАТИ на К. Х. И., ЕГН *****, с адрес обл. ***, общ. ***, с. ***, ул. ***, на основание чл. 432, във вр. с чл. 493 от Кодекса за застраховането вр. чл. 45 вр. чл. 86 от Закона за задълженията и договорите следните суми:

- сумата от **170 000 (сто и седемдесет хиляди) лева** - обезщетение за претърпени неимуществени вреди, във връзка с настъпилото ПТП на 19.04.2022г., ведно със законна лихва върху посочената по-горе сума съгласно чл. 429, ал. 3 от КЗ, считано от датата на уведомяване с извънсъдебната претенция - 27.07.2022г. до окончателното ѝ изплащане, като ОТХВЪРЛЯ иска за разликата над 170 000 лева до пълния предявен размер от 400 000 лв., като неоснователен;
- сумата в размер на **58 лв. (петдесет и осем лева)**, представляваща застрахователно обезщетение за претърпени имуществени вреди **разходи за болнично лечение**, в резултат на процесното ПТП, ведно със законна лихва върху посочената по-горе сума съгласно чл. 429, ал. 3 от КЗ, считано от датата на уведомяване с извънсъдебната претенция - 27.07.2022г. до окончателното ѝ изплащане.

ОСЪЖДА "ЗД "БУЛ ИНС"" АД, ЕИК 831830482, седалище и адрес на управление: гр. ***, п.к. 1407, р-н Лозенец, бул. Джеймс Баучер № 87, представлявано от С. С. П. и К. Д. К., начин на представляване: заедно, ДА ЗАПЛАТИ на И. Т. Г., с адрес обл. ***, общ. ***, с. ***, ул. ***, действащ чрез своя баща и законен представител Т. Г., л.к. № *****, на основание

чл. 432, във вр. с чл. 493 от Кодекса за застраховането вр. чл. 45 вр. чл. 86 от Закона за задълженията и договорите, сумата 160 000 (сто и шестдесет хиляди) лева, предявен частично от 400 000 лева - обезщетение за претърпени неимуществени вреди, във връзка с настъпилото ПТП на 19.04.2022г., ведно със законна лихва върху посочената по-горе сума съгласно чл. 429, ал. 3 от КЗ, считано от датата на уведомяване с извънсъдебната претенция - 23.08.2022г. до окончателното ѝ изплащане, като ОТХВЪРЛЯ иска за разликата над 160 000 лева до пълния предявен размер от 200 000 лв., предявен частично от 400 000 лева, като неоснователен.

ОСЪЖДА "ЗД "БУЛ ИНС" АД, ЕИК 831830482, седалище и адрес на управление: гр. ***, п.к. 1407, р-н Лозенец, бул. Джеймс Баучер № 87, представлявано от С. С. П. и К. Д. К., начин на представляване: заедно, ДА ЗАПЛАТИ на И. А.н Г., с адрес обл. ***, общ. ***, с. ***, ул. ***, действаща чрез своя баща и законен представител Т. Г., л.к. № *****, на основание чл. 432, във вр. с чл. 493 от Кодекса за застраховането вр. чл. 45 вр. чл. 86 от Закона за задълженията и договорите, сумата от 50 000 (петдесет хиляди) лева, предявени частично от 100 000 лева - обезщетение за претърпени неимуществени вреди, във връзка с настъпилото ПТП на 19.04.2022г., ведно със законна лихва върху посочената по-горе сума съгласно чл. 429, ал. 3 от КЗ, считано от датата на уведомяване с извънсъдебната претенция - 23.08.2022г. до окончателното ѝ изплащане.

ОСЪЖДА "ЗД "БУЛ ИНС" АД, ЕИК 831830482, седалище и адрес на управление: гр. ***, п.к. 1407, р-н Лозенец, бул. Джеймс Баучер № 87, представлявано от С. С. П. и К. Д. К., начин на представляване: заедно ДА ЗАПЛАТИ на адвокат Н. Н. Д. от АК – ***, ЕГН *****, личен номер *****, със служебен адрес: гр. ***, площад *****, следните суми:

- **28 455.30 лева /двадесет и осем хиляди четиристотин петдесет и пет лева и тридесет стотинки/** с включен ДДС - адвокатско възнаграждение на основание чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата,
- **1 197.68 лева /хиляда сто деветдесет и седем лева и шестдесет и осем стотинки/** с включен ДДС – разноски.

ОСЪЖДА К. Х. И., ЕГН *****, с адрес обл. ***, общ. ***, с. ***, ул. ***, да заплати на "ЗД "БУЛ ИНС" АД, ЕИК 831830482, седалище и адрес на управление: гр. ***, п.к. 1407, р-н Лозенец, бул. Джеймс Баучер № 87, представлявано от С. С. П. и К. Д. К., начин на представляване: заедно, ДА ЗАПЛАТИ, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, следните суми:

- **13 568 лева /тринадесет хиляди петстотин шестесет и осем лева/** с включен ДДС – разноски за адвокатско възнаграждение съразмерно с отхвърлената част на иска за неимуществени вреди,

- **475 лева /четиристотин седемдесет и пет лева/** с включен ДДС – разноски за адвокатско възнаграждение съразмерно с отхвърлената част на иска за имуществени вреди,

- **354.93 лева /триста петдесет и четири лева и деветдесет и три стотинки/** - разноси за заплатено възнаграждение на вещите лица по САТМЕ съразмерно с отхвърлената част на исковете.

ОСЪЖДА И. Т. Г., с адрес обл. ***, общ. ***, с. ***, ул. ***, действащ чрез своя баща и законен представител Т. Г., л.к. № *****, да заплати на "ЗД "БУЛ ИНС"" АД, ЕИК 831830482, седалище и адрес на управление: гр. ***, п.к. 1407, р-н Лозенец, бул. Джеймс Баучер № 87, представлявано от С. С. П. и К. Д. К., начин на представляване: заедно, ДА ЗАПЛАТИ, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, следните суми:

- **3 200 лева /три хиляди и двеста лева/** с включен ДДС – разноси за адвокатско възнаграждение съразмерно с отхвърлената част на иска за неимуществени вреди,

- **61.41 лева /шестдесет и едни лева и четиридесет и една стотинки/** - разноси за заплатено възнаграждение на вещите лица по САТМЕ съразмерно с отхвърлената част на иска.

ОСЪЖДА ЗД "БУЛ ИНС"" АД, ЕИК 831830482, седалище и адрес на управление: гр. ***, п.к. 1407, р-н Лозенец, бул. Джеймс Баучер № 87, представлявано от С. С. П. и К. Д. К., начин на представляване: заедно, ДА ЗАПЛАТИ в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на Окръжен съд – ***, следните суми:

- **15 200 лева /петнадесет хиляди и двеста лева/** - представляваща държавна такса върху уважения размер на исковете, на основание, чл. 78, ал. 6 ГПК във вр. с чл. 83, ал. 2 ГПК,

- **5 872.60 лева /пет хиляди осемстотин седемдесет и два лева и шестдесет стотинки/** – представляваща заплатени от бюджета на съда разноси за ***изи, чл. 78, ал. 6 ГПК във вр. с чл. 83, ал. 2 ГПК,

- **5.00 лева /пет лева/** - представляваща държавна такса в случай на служебно издаване на изпълнителен лист, на осн. чл. 405, ал. 6 ГПК във вр. чл. 11 от Тарифата за държавните такси, които се събират от съдилищата по Гражданския процесуален.

Препис от решението да се връчи на страните, на осн. чл. 7, ал.2 ГПК. Решението подлежи на обжалване в двуседмичен срок от връчването му на страните с въззивна жалба пред Варненски апелативен съд.

Съдия при Окръжен съд – ***: _____